19 szám. Budapest, 1905 junius 9 II. évfolyam

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISEL OKÖZLÖNY

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám,** ahova mindennemü levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy hóra	frt —.40	(K —.80)
Negyedévre	frt 1.20	(K 2.40)
Félévre	frt 2.40	(K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen *más cimre is előfizethet.*

Értsük meg egymást!

(*A kinevezettek figyelmébe.*)

A magyar vasutas mozgalmak utóbbi időben mutatkozó fejlődése minden eddiginél határozottabb és jentősebb alakban tolja előtérbe azt a kérdést, hogy a vasuti munkások által megalakitott és nagyobbrészt egyedül általuk fenntartott szervezettel szemben milyen álláspontot foglal el a *kinevezettek* zöme.

Aktuálissá teszik ezt a kérdést épen most azok a jelenségek, amelyeket a betegsegélyző pénztár közgyülésén és azt megelőzőleg tapasztaltuk. Nem mintha azt észleltük volna, hogy akik a kinevezettek közül eddigelé hivei voltak a vasuti munkások által meginditott mozgalomnak — és örvendetesen jelentékeny már ezeknek a száma — most részben vagy egészben elpártoltak volna ettől a mozgalomtól. A legkevésbé sem. Sőt ellenkezőleg, e sorok irója személyes tapasztalat alapján is állithatja, hogy a szervezett vasuti munkásoknak a tagok összessége érdekében meginditott bátor harca a bsp. reformja érdekében igen sok altisztnél és szolgánál hálás rokonszenvet ébresztett és tekintélyes számu uj barátot teremtett a kinevezettek között is a vasutas-szervezet számára.

De azt láttuk, hogy *felsőbb helyről* közvetlenül vagy mindenre kész, megvásárolható emberek révén *mesterségesen iparkodtak ellentéteket támasztani* a vasuti munkások és a kinevezettek között.

Elhiresztelték, hogy a szervezett vasuti munkások a kinevezetteket mindenünnen ki akarják szoritani. Hogy a munkások egyedül való uralmat akarnak maguknak megteremteni a Máv. minden közintézményében. Hogy maga alatt vágja el a fát minden kinevezett, aki a munkások inditványára szavaz, vagy az ő jelöltjeiket választja meg.

Szóval, azzal a taktikával élnek most a vasutasok őszinte érdekeinek az ellenségei, hogy egymásra akarják uszitani a kinevezetteket és a munkásokat, össze akarják őket veszejteni, abban a reményben, hogy ha ez a két főkategoriája a vasuti alkalmazottaknak egymás ellen harcol, nem lesz ideje és ereje a saját jövője érdekében harcolni és a két veszekedő fél között a régi elnyomatás és szükkeblüség rendszere lesz a nevető harmadik.

Ez a taktika jórészt bevált. Bizonyitékát szolgáltatja a bsp. közgyülése. Mert habár ott a küldöttek legtöbbje *csinált* küldött volt is és saját jószántából is kész volt minden árulásra, mégis akadt volna bizonyára több kinevezett, aki a bsp. reformját támogatta volna, ha nem ugratják bele ebbe a hitbe, hogy neki, mint kinevezettnek okvetlenül a munkások ellen kell szavaznia. És tényleg inkább szavazott a szabadságának és jogainak megnyirbálóira, mintsem a fölvetett inditványokra, habár helyeselte is azokat, de — a munkások terjesztették be őket.

Mivel pedig ezzel a jelszóval akarják a szépen fejlődő vasutas-mozgalom egész jövőjét tönkretenni a főmuftik és lakájaik, jó lesz, ha idejekorán a szemébe nézünk azoknak a hiresztelésoknek és vádaknak.

Igaz-e, hogy a szervezett vasuti munkások a kinevezettek rovására akarnak érvényesülni? Igaz-e, hogy mindenünnen ki akarják zárni a kinevezetteket, ahol erre módjuk és erejük van?

Nem és ezerszer nem!

Már a közelmult tapasztalatai az ellenkezőjét bizonyitják annak, aki figyelemmel kisérte az eseményeket. A Konzum közgyülésén betöltésre került 14 tagság. Ebből a munkások átengedtek ötöt a kinevezetteknek, dacára annak, hogy a régi 13 igazgatósági tagság csupa kinevezett által volt betöltve. A betegsegélyző-pénztár közgyülésére szánt jelölő-listájukra a szervezett vasutasok felerészben kinevezettek és csak felerészben munkásokat vettek föl.

A vád és a szemrehányás tehát nem egyéb hülye és rut kortesfogásnál. De ha tényleg mellőznék a szervezett munkások a kinevezetteket, az sem az ő hibájuk volna, hanem a kinevezetteké.

Világos a dolog. A szervezetnek a célja a régi, maradi és oda nem való emberek helyére olyanokat állitani, akik áldozatok árán is hajlandók az összesség érdekeit megvédeni és istápolni. Már most, sajnos, ugy áll a dolog, hogy a kinevezettek eddig tulnyomó többségükben nem csatlakoztak még a szervezethez, ugy hogy kevés olyan ember akadt közülük, akiket a szervezet jelölhetne és a felelősségterhes helyre állithatna. *Minél tömegesebben csatlakoznak a kinevezettek a szervezethez, annál nagyobb részt vehetnek ki a harcból is, a sikerekből is.*

Azt hangosan és mindenki számára érthetően jelentették ki számtalanszor a szervezett vasutasok, hogy tárt karokkal fogadják a kinevezetteket, hogy készséggel átengednek nekik kellő teret a müködésre és az érvényesülésre és a vezetésben is a megillető előkelő helyet biztositják nekik. De jöjjenek tömegesen és legyen a szervezet ugy, mint az egész müvelt külföldön, az összes vasutasok szervezete, minden szolgálati ág oltalmazója és védője.

A szervezet központja, a *Magyar Vasutas* nem csak a munkások lapja, az egész vasutas-személyzet érdekeit képviseli. Irják meg panaszaikat, bajaikat a kinevezettek is és meglátják, bátran és szókimondóan fog érettük is sikra szállani a mi meg nem rettenő lapunk. Nyilt ajtókra találnak a közlönyünknél is és itt is annyi befolyást érvényesithetnek a kinevezettek, amennyit óhajtanak.

Az elmondottakból kitetszik, hogy milyen csalafinta hazugság az a hiresztelés, amely

az egymásra utalt és közös ellenség által szorongatott, közös bajokban szenvedő és csak közös harc révén boldogulható *testvérekből* gyülölködő, féltékenykedő, torzsalkodó ellenségeket akar csinálni.

Már az a forrás, ahonnan ezek a vádak kiindulnak, bizalmatlanságra késztethetné a kinevezetteket. Azok uszitják őket a munkások ellen, akik a jogfosztás és elnyomatás rendszerét képviselik. Azért uszitják a munkások ellen, mert félnek, hogy ha a kinevezettek, első sorban az altisztek és szolgák is céltudatos szervezetben tömörülnének, akkor csakhamar megdöntenék a régi átkos rendszert és kivivnák komoly, higgadt, de tudatos mozgalommal összes követeléseiket, valósággá válna

a szabad szellemü szolgálati pragmatika;

a tisztességes, emberekhez méltó megélhetés és

a vasutasok egyéni és polgári jogainak tiszteletben tartása.

Ezeknek a közös céloknak a megvalósulását akarják a sötétség lovagjai megakadályozni, amikor a viszály magvát hinték el közöttünk. És ezeket a követeléseket hagyják cserben, a mi jogos és igazságos ügyünk diadalát hátráltatják azok, akik az alattomos hiresztelésekben felülnek.

Nem volt elég bajunk a multban, nincs elég panaszunk a jelenben nekünk kinevezetteknek, hogy tehetetlen eszközei legyünk az elnyomatás furfangjának? Még mindig nem érkezett el az ideje annak, hogy testvéri szeretettel összetartsunk mind, akik a Máv. szolgálatában állunk — akár kinevezett, akár munkás és vállvetett munkával vessük meg a jobb és szebb jövő alapját?

Ne irigységgel, féltékenységgel vagy épen gyülölettel gondoljunk arra, hogy épen a munkások voltak azok, akik a *Magyar Vasutast* megalapitották és a céltudatos vasutas szervezetet megteremtették. Inkább hálával és elismeréssel tartozunk ezért a munkástársaknak. A tavalyi nagy összeomlás mindent évek hosszu sorára tönkretett volna, némák és védtelenek maradtunk volna mindnyájan a munkások bátor szervezkedése nélkül.

Ott van a helyünk nekünk is. Nem vagyunk ott idegenek, nem is vendégek, hanem otthon vagyunk, egyenrangu tagjai és irányitói a szervezetnek. Kötelességünk nem csak saját magunk, de családunk és az egész nagy vasutastársadalom jövője szempontjából, hogy tömörüljünk mi kinevezettek, elsősorban altisztek és szolgák, a Magyar Vasutas köré csoportosult szervezetbe.

Válaszszunk mindenütt bizalmi-férfiakat, lépjünk érintkezésbe a munkások bizalmi férfiaival és legyőzhetetlenné, ellenálhatatlanná teszszük a szervezetet, a *mi* szervezetünket.

Negyvenezren vagyunk kinevezettek. Negyvenezer ember mindennapi munkájának minden izzadtság csöppe, negyvenezer ember mindennapi baja és gondja elég erős inditó oka lehet a szervezkedésnek és tömörülésnek.

Egyesüljünk és győzni fogunk!

Tiszta szivvel hivom fel a csatlakozásra kartársaimat és remélem, hogy szavaimat szivesen fogadják és fölhivásom termékeny talajra talál.

Egy szervezett kalauz.

*

Lelkes cikkét kartársunknak, aki régóta hüséges tagja szervezetünknek, kész örömmel adjuk közre és kijelentjük, hogy minden szavához hozzájárulunk és fejtegetéseivel azonositjuk magunkat. Lapunk olvasóit és előfizetőit pedig fölkérjük, hogy a kinevezett kartársak között terjeszszék és szóbelileg is támogassák a cikk fölvilágositó célzatát.

Valósuljon meg végre az egységes, hatalmas vasutas-szervezet!

Az országos szervező-bizottság.

Értesitjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., I. emelet, ajtószám 3.) minden csütörtökön este 7—8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak. Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KADOSA MARCELL dr. (O-utca 48., I. emelet).

Adógazdálkodás.

Lelkemre mondom, nem szivesen fizetek ennek az államnak adót. Ennek az államnak, amelynek csak terheit érzem, de gondoskodó kezét, jogokat biztositó intézményeit hiába keresem. De ha aztán duplán vagy pláne háromszorosan szedik be rajtam az adót, hát akkor már az én végtelen türelmemnek is vége! Ennek a dupla adófizetésnek a terhét érezzük mi, akiknek az adózása teljesen önkényes, ellenőrzés nélkül ki van szolgáltatva egyes emberek szeszélyének, akinek adóját hivatalból vonja le a Máv. s akinek adóját nem ritkán külön is behajtja az adóhivatal.

Adótörvényeink szerint a gyárakban, kereskedelmi és iparvállalatokban alkalmazott segédek és segédmunkások, ha *80 K-nál több havi dijat nem huznak*, vagy ha *darabszámra* (egyezménybe) dolgoznak, I. osztályu kereseti adót fizetnek (1875: XXX. t.-c. 2. § c) pontja). A vasuti mühelyekben alkalmazott munkások és segédmunkások, habár nincsenek is kinevezve, de állandó alkalmazásuk miatt napszámosok közé nem sorozhatók*) s igy I. osztályu kereseti adót fizetnek.

Az ilyen kereseti adót az 1875: XXIX. t.-c. 11. §-a értelmében a munkaadók, a Máv.-nál a 22,476/91. pénzügyminiszteri rendelet szerint a vasuti mühelyvezetőségek kötelesek beszedni és fizetni. Amiből az következik, hogy az a munkás és segédmunkás, akinek 80 K-nál kevesebb fizetése van, vagy aki egyezménybe (akkordba) dolgozik, a *fizetése után* járó adót nem az adóhivatalnál fizeti. Háza, birtoka után azonban igen.

Azok a munkások, akik nem egyezménybe dolgoznak, de akinek 80 K-nál nagyobb jövedelmük van és a szolgák, hivatalnokok, altisztek IV. osztályu kereseti adót fizetnek akkor is, ha nyugdijba mennek. Adójukat havi levonások utján szedik be.

A kereseti adót a családfőre és a 16 évet betöltött családtagokra külön vetik ki. Családtag az a rokon vagy gyermek, aki nem tanul, akinek külön keresete nincs és a családjával közös háztartásban él.

No most nézzük, hogy mennyi az adó: I. oszt. kereseti adó szerint a fővárosban a családfőre 10 K, a családtagra 2·40 K; azokban a városokban, ahol vasuti állomás van, a családfőre 9 K, családtagra 2 K állami egyenes adó esik évenként.

*) Napszámosok az 1883: X. t.-c. értelmében nem fizetnek adót.

A „Magyar Vasutas“ tárcája.

A vonat.

Megy a vonat egyhangu robogással
Az éjszakában, réten-erdőn átal;
Egy elsőosztályu rekeszben
Még ébren üldögélnek ketten
Hallgatag ülnek s az ablakon át
Bámulják a fekete éjszakát.
Nem látni semmit, ami élet,
Csak a titokzatos sötétet.
Nincs hang egyéb, csupán a kerekek
Vad kattogása. Megy, megy a vonat . . .
S egyik utas egyszerre megremeg,
A néma tünődésbül fölriad
S halkan nyugtalanul beszélni kezd:
» . . . Oly különös . . . soh'sem éreztem ezt . . .
Hogy utazunk, a csendben, unalomban
A vonat fölött gondolkodtam.
Elálmodoztam, áldva sorsomat,
Hogy első osztályon visz a vonat;
Hogy külön ülhetünk e drága helyre,
Mily bölcsen van rendelve!
Itt nem kell küzdeni, helyért tolongva:
Oly jó e fény, oly kellemes e pompa,
Itt a bársonydiványon
Édes, zavartalan az álom . . .
Hogy elül vagyunk, külön s kényelemben;
Boldog gőggel töltött el engem . . .
S most hirtelen, mely mögöttünk robog,
A harmadik osztályra gondolok . . .
Mi itt kevesen, környezve pompátul,
És ott a harmadik osztályba', hátul,
Kemény fapadon, büzben és sötétben,
Az egyik szomjan, másik étlen,
Szorongva, rázva, összetörve,
Küzködve egy helyért örökre,
Ezernyi bajjal, gyötrelemmel
Utazik annyi, annyi ember . . .
S egyszerre elvesztem nyugalmamat,
Szorongás lep meg, kinzó, gyáva, vad —
Tudom: itt vannak a hátam mögött
— A harmadik osztály — sokan . . . sokan . . .
A vonat velünk örülten rohan —
S ugy érzem magam, mint az üldözött!
Jönnek . . . és bennem megremeg a lélek,
Ugy rémlik, mintha minket kergetnének,
Az első osztályt kergetik!
Mi kevesek pedig
Menekülünk — azért vagyunk elül . . .
S utánunk rohannak szüntelenül,
Diadalmas-szivósan, szakadatlan;
A bársony égni kezd alattam . . .
Nem lehet tőlük szabadulni,
Akármily gyorsan haladunk mi:
Belénk kapaszkodtak s idenőve,
Hatalmas erővel törnek előre!
Hiába a gondok, a járom, az éhség:
Meg nem akasztja utjuk sietését . . .
Ha! — a vonat vágtat zakatolva:
Mintha a lázongás zaja volna . . .
Lenn a kerék orditva robog:
Hallga csak . . . emberi hangok azok!
Sirnak, követelnek . . . szidnak, fenyegetnek . . .
Ujjongva kitörnek szörnyü zsivajban . . .
Hallga: csörögnek a régi bilincsek!
Reszkess — már forradalom dala harsan! . . .
Sir a sötétség kisértete mind:
Vérszinüvé lesz az éjszaka kint . . .
És egyre rohannak . . . rögtön elérnek:
Nem hallod, nem érted a hangjaikat?!
Ó, hogy meneküljünk. . . Semmise véd meg,
Ránk zudul hatalmuk, mint az itélet
És — összetörik a vonat . . . »

Szép Ernő.

Megbékülnek a legények.

Irta: Nagy Mihály.

Alacsony, nádfödeles a ház; füstös, kormos a fal; a boglyakemencéről hull a vakolat; hajlott, pókhálós a mestergerenda — ezen a helyen tanulnak, okulnak az elvtársak.

A nyár melege, a tél vihara nem akadály

A IV. osztályu kereseti adót a következő fokozat szerint szedik:

400 K	évi	fizetés	után	4 K.
600 »	»	»	»	6 »
800 »	»	»	»	8 »
1000 »	»	»	»	10 »
1200 »	»	»	»	14 »
1400 »	»	»	»	18 »
1600 »	»	»	»	22 »
1800 »	»	»	»	26 »
2000 »	»	»	»	30 »
2200 »	»	»	»	34 »
2400 »	»	»	»	38 »
2600 »	»	»	»	42 »
2800 »	»	»	»	46 »
3000 »	»	»	»	50 »

Az adókiszámitás ezen fokozat szerint könnyü. Különösen, ha tudjuk még azt is, hogy a vasuti alkalmazottak hivatali jövedelmük után megyei, községi és utadót nem fizetnek, de általános jövedelmi pótadót se, ha I. oszt. kereseti adót fizetnek és a IV. osztályu kereseti adó alá eső jövedelmük a fővárosban 4000 K-t, vidéken 3000 K-t meg nem halad.

Ez az adózás rendje. Nem nehéz utána számitani senkinek. Mégis mit látunk. Látjuk azt, hogy a Máv.-nál az adólevonások teljesen önkényesen történnek. Nézzük hogyan:

A nyugoti főmühelyben nem vonnak le, az északi főmühelyben 3 K alapbértől kezdve, az északi fiókmühelyben, a keleti kocsimühelyben pedig 4 K után; a terézvárosi osztálymérnökségnél nincs levonás, ugyancsak a fővárosban székelő gödöllői o. m.-nél már 2 K napszám után is volt levonás. A nyugoti fütőház munkásainak nem vonnak le, a keletiben 4 K napszám után levonnak. Még cifrább a vidéken.

A brassói mühelyben átlag 18 K-t fizetnek, a szolnoki mühelyben a nős embernek 22 K-t, a nőtlennek 18 K-t vonnak le tekintet nélkül arra, hogy mennyi az alapbér. A hatvani mühelyben minden munkás 9·86 K-t, a debreceni mühelyben tekintet nélkül az alapbér és keresetre, minden munkásnak 18 K-t, a szombathelyi mühelyben a nős munkásoktól 23 K-t, a nőtlenektől 18 K-t vonnak le. Az utóbbi helyen azonban előfordult, hogy alacsony bérü és kisebb keresetü munkásoktól 28 K-t vontak le.

A zólyomi ipari munkások fizetnek 11 K utadót, 2·64 K községi adót, pótlék 1·65 K, és 37 fillér országos betegápolási pótadót.

Fütőházi *kazánmosók* 2·20 K napibér után fizetnek 16 K-t.

Temesvárott a legjobban cifrázzák. A háztulajdonos kétszeresen fizet levonás utján 18·40 K-t, az adóhivatalba 18·40 K-t és pedig községi pótadót 3·30 K-t, utadót 3 K-t, lejadót 2 K-t, betegápolási adót 55 fillért, *külön kereseti adót* 9 K-t (csak ez jár), iskolaadót 55 fillért. A nem háztulajdonos, ha nős 18·40 K-t, ha nem nős 15·42 fillért fizet.

Amint ebből láthatjuk, mindenkép történik az adófizetés, csak ugy nem, amint azt a törvény előirja.

A mühelyekben például, ahol egyezményes munka divik, egyszer magasabb a százalék, egyszer alacsonyabb, de nem is biztos az ember, hogy az alapbérre egyáltalában százalékot keres. Azonkivül téves napi alapbérről is beszélni. Soha sem biztos a mühelymunkás, hogy a következő hetekben nem-e fél, vagy háronnegyed napot fog dolgozni. Már pedig ez esetben csak annyi időt kap fizetve, ahány órát dolgozott. Az osztálymérnökségnél télen felesbe dolgoznak, azaz 14 napig dolgoznak, s ugyanannyit sétálnak és mégis egész évre kell az adót fizetni.

Igazságtalanság tehát bizonytalan jövedelmet megadóztatni, kell, hogy rajta legyünk, hogy ebben a visszás kérdésben is rendet teremtsünk.

Ennek a módja a következő: a cikk elején levő törvényidézetekből mindenki kiszámithatja az adóját, ne engedjen hát többet levonni, mint a mennyi jár. Ha az adóhivataltól jönnek, az intőre jó lesz ráirni és szóval is külön megmondani, hogy az adót hivatalból vonják le, s hogy senki sem köteles kétszer adót fizetni. Természetes, hogy ez csak a kereseti adóra vonatkozik, mert ha valakinek földje, háza, vagy más jövedelme van, azután köteles az adót az adóhivatalban Budapesten, az elöljáróságok adóügyi osztályában lefizetni.

Baj, természetesen az, hogy a levonásokról nincs nyugta, de figyelmeztetni kell az adóhivatalt a 22476/901. sz. pénzügyminiszteri rendeletre, amelyet minden adóhivatalban ösmerni kell, amely szerint a Máv. maga vonja le az adót. Az adóhivatalban pedig elő kell iratni a háztulajdonosoknak, hogy milyen cimen kérik az adót, s ha azt látnák, hogy abban keresetadó s a kereset adó után még külön pótadók vannak előirva, hát azokat egy bélyegtelen kérvénynyel, mint tévedésből előirottakat, töröltetni kell, vagy jó lesz vasárnap bemenni az adóhivatalba és ott személyesen a fenti utasitás értelmében szóval rendezni a dolgot.

———

SZEMLE.

BELFÖLD.

A külföld rólunk. Nehéz és áldozatokkal teljes munkánknak egyik örvendetes eredménye az is, hogy a külföldi vasutasok kezdik ismerni és becsülni a magyar vasutasok törekvéseit és mozgalmát. Amióta a *Magyar Vasutas* céltudatos és erélyes szervezetbe gyüjti a Máv. alkalmazottait, külföldi kartársaink figyelmét és rokonszenvét teljes mértékben sikerült kivivnunk. Amihez igen természetesen, nagyban hozzájárult az a szoros testvéri összeköttetés, amelybe a mi szervezetünk a külföldi vasutas szervezetekkel lépett.

Jellemző a külföldi kartársak véleményére az a méltatás, amelyben a Magyar Vasutas egy évi fennállása alkalmából a céltudatos magyar vasutas-szervezet müködését részesiti az *Eisenbahner* (A vasutas), az osztrák hatalmas vasutas-szövetség közlönye és a *Weckruf der Eisenbahner* (Vasutasok ébresztője), a német kartársak közlönye.

Két laptársunk a szervezet fejlődését és a lefolyt év munkáját ismertetve, igy méltatja a mi munkánkat:

> «Az évforduló alkalmából a *Magyar Vasutas* jubileumi száma nagyobb terjedelemben és ünnepi tartalommal jelent meg, mely egyebek között a lefolyt évben végzett szervezési munkát sorolja föl, amelynek eredményeire magyar kartársaink méltó büszkeséggel tekinthetnek vissza. A lehető legsulyosabb viszonyok közepette, a lefolyt sztrájk eredménytelensége, az üldöztetések és bosszuállás folytán bátorságát és reményét vesztett testületben, amelynek lélekzetvételét brutális elnyomatás és gyalázatos spiclirendszer és rendszabályozások akadályozzák meg: — sikerült bátor magyar kartársaink áldozatkészségének és céltudatosságának a jövendő nagy vasutas-szervezet egészséges magvát megteremteni, amely már eddig is számos példáját adta erejének és képességeinek. Azonkivül azt is elérték az annak idején megvetett és kiközösitett vasuti munkások, hogy az általuk teremtett szervezethez

---

abban, hogy össze ne jőjjenek és ne olvassanak.

Nyáron, aratás idején békés, néma a falu vasárnaptól szombatig; dolgoznak mindenfelé a pusztaságban, uradalmi birtokon, tanyásföldön. Szombaton már napáldozat táján szállingóznak haza. Hangzik tulnan a faluvégről a nóta; jönnek a lányok gereblyével, a legények virágos szürrel, subával, kaszával, férfinép, asszonynép, gyerekseg mindenféle cókmókkal. Másnap délelőtt már seregestől keresik fel a nádfödeles házat; leülnek a kopott, zöldes asztalok köré; lapozgatják kedvelt ujságjaikat, könyveiket; meghányják-vetik a világ sorát.

Télen ez az otthonuk, szálló tanyájuk. Ülnek a patkán, nyujtózkodnak a kuckóban, gunnyasztanak a földön. Ha zug a vihar, az ablakokat csapdossa az eső — meg se hallják, nem igen bánják. Éjfélig is együtt ülnek. Garasos pipából, három krajcáros dohánynyal sürü ködöt, sötét felhőt fujnak össze a szobába. Fásult tüdő, kipróbált mell kell ide.

Tavaly a szegényes, kopottas szoba uj butort kapott. Könyvtárszekrényt állitottak be a boglyakemence mellé. Gyülnek, gyarapodnak a könyvek. Összekuporgatott garasaikból maguk is vesznek, ha olcsón szerét ejthetik; elvétve, néha kapnak innen is, onnan is, de legtöbbet a vezetőség küld le a fővárosból. Szó esik ezekben az irásokban a tudományról, a munkások szervezéséről; a testvériségről, amely a munka világot megváltó küzdelmében a proletárokat összetartja; szó esik azután az alkoholizmusról, amely már az anya méhében, az apa büne folytán beteggé teszi a gyereket.

Forgatják, lapozgatják az apró könyveket, amig csak el nem kopnak, szét nem szakadnak. Kis fészek, elhagyatott, félreeső alföldi község ez a falu. Mint a hegedü zokogó nótája, mint a vihar panaszos zugása, ennek a parasztnépnek minden fájdalmát elmondják és megenyhitik a könyvek. A sziv nyitott viskó és abban szállást nyer a gondolat, a könyvlap, a nyomdafestékes betü.

Havas, viharos téli estéken ott szorongnak egymás mellett és a füstfelhő, amelyet nyelnek, a pára, amely föléjük borul, a könyv, amelyet egy közülök hangosan fölolvas — összeforrasztja mindnyája szivét, megteremti a szétszakadhatatlan testvériséget közöttük.

Haragot, gyülöletet egymás iránt kiirtottak.

Nem is tudom, hogy ez a Szögi Péter meg Héjas Imre, hogy tudtak haragot tartani annyi ideig. A falu szép legénye mind a kettő. Öregfalusiak. Az a legkülönösebb, hogy világéletükben mindig jó komák voltak. Madártojásokat együtt lopkodtak, együtt ministráltak, együtt harangoztak fönn a toronyban, suttyó legénykorukban együtt mászkáltak kerítéseken keresztül, ha a fehér nép kacsintása az eszüket megbontotta.

Tavaly őszszel a Peták lányon összekaptak, dulakodtak, azóta keresik az alkalmat, hogy egymással kikezdhessenek. Pedig jó gyerek Imre is, Péter is. Eljárnak az egyletbe, szegény, igás mind a kettő, békén ülnek, hallgatnak, tudják nagyon jól, hogy az elvtársak előtt nem szabad mutatni, hiszen megfogadták, könyvekben olvassák, hogy ők testvérek.

Hej, de a Peták lány, annak a lánynak fekete szeme, csalfa kacsintása nem engedte, hogy kibéküljenek.

Kisasszony napján az egylet bálat rendez. Sarokban ül, asztal mellett a pártvezetőség, szedi a belépő-dijat; a legények heje-hujáznak, iddogálnak, vörösszalagos rendezők járnak, kelnek, figyelnek, ügyelnek a rendzavarásra.

Még jóformán el se kezdődött a bál, az első nóta alig hangzott el, adabenn a szállában nagy káromkodás, sikoltozás támad. Peták Zsuzsi sirva szalad be az ivóba, onnan gondolják, hogy a két öregfalusi legény kapott hajba. Csakugyan Péter meg Imre

147

mindnagyobb számban csatlakoznak a kinevezettek közül is mindazok, akiknek érzékük van céltudatos mozgalom és elhatározott törekvések iránt».

Iparkodni fogunk mi magyar vasuti alkalmazottak, hogy ezt az elismerő véleményét a külföldi kartársaknak rólunk és munkánkról a jövőben még fokozottabb mértékben érdemeljük ki.

Végre! Hírt hallunk végre arról, hogy a 13-as bizottság ügyében is nemsokára végérvényesen dönteni fog a Kuria. A mult évi mozgalom vezetőit, a «tizenhármasokat» legelőbb fogták perbe és a legkésőbb végeznek az ügyükkel. A célzat nyilvánvaló. Ha már nem lehetett őket elitéltetni, legalább hadd függjenek kétségben, bizonytalanságban, redukált fizetés mellett. A többi kartársunk, akit a sztrájk folytán fölfüggesztettek, már mind szolgálatot végez; a 13-asokat még egy pár hónapig koplaltatják, amig rájuk is kiterjed a Hieronymi «bünbocsánata». De rövidesen ez is elkövetkezik. A Kuria e hó 21-én fog az ügyükkel foglalkozni. A vádhatóságot *Tassy* Pál koronaügyész-helyettes fogja képviselni, a védelmet azok az ügyvédek látják el, akik a két alsó fokon képviselték a vádlottakat, ahol tudvalevőleg fölmentették őket. Hasonló lesz a sorsuk remélhetőleg a Kurián is és igy ez a tárgyalás a vak bosszuállás sorozatának végét fogja jelenteni.

A vasmunkások sztrájkja változatlanul folyik tovább. A gyáriparosok országos szövetsége, amely annak idején egyenesen megtiltotta az Oetl gyárnak, hogy munkásainak a követeléseit teljesitse s amely ilyenformán egyenesen provokálta az óriási sztrájkot, megmarad a pökhendi dölyf álláspontján s kijelenti, hogy még tárgyalásba sem kiván bocsájtkozni a munkások szervezetével. A közvéleményt ellenben és azokat a gyárosokat, akiknek már a körmére ég a sztrájk s akik már szivesen beadnák derekukat, a gyárosok szövetsége hazugságokkal és rágalmakkal iparkodik tévutra vezetni s velük elhitetni, hogy e munkások nagy része megunta a sztrájkot, a harcolók sorai rövidesen megbomlanak és igy nemsokára vége lesz a harcnak.

Ezzel persze csak önmagukat ámitják legfölebb a milliomos uszitók. A sztrájkoló vasmunkások fényes szolidaritása és kitartása a biztositéka annak, hogy nem lépnek addig munkába, amig követeléseiket győzelemre nem vitték. Vasárnap gyülést tartottak, amelyen mintegy 15—20,000-en vettek részt. A gyülés mindvégig nagyon lelkes hangulatban folyt le s elhatározták, hogy a harcban a végsőig kitartanak. A szónokok egyike utalt arra, hogy ha kell, a vasmunkások érdekében általános sztrájkba lép az egész budapesti munkásság. Nem hisszük, hogy erre a nagy kockázatra kerüljön a sor.

A kisiparosoknál dolgozó vasmunkások, akik nem léptek sztrájkba, szintén gyülést tartottak vasárnap és határozatba foglalták meleg rokonszenvüket a harcoló munkások iránt, egyuttal kimondták, hogy erkölcsi támogatásukon kivül a küzdők anyagi támogatására heti keresetüknek 30 százalékát adják le mindaddig, amig a harc tart. Azok a vasmunkások, akik olyan gyárakban dolgoznak, ahol már megadták a munkások követeléseit, szintén erőteljesen támogatják harcban álló testvéreiket. Jól esik konstatálnunk, hogy a szervezett budapesti vasuti munkások szintén becsületesen megteszik kötelességüket a sztrájkolókkal szemben. Igy egyedül a Nyugoti főmühely eddig mintegy 600 K-val támogatta őket.

A budapesti szervezett szakmák vezetőségei szerdán este értekezletet tartottak, hol a vas- és fémmunkások ügyével foglalkozva, ezt a határozatot hozták:

Tekintettel arra, hogy a vasmunkások sztrájkja olyan stádiumba jutott, hogy a küzdők nemcsak emberies bánásmódért és féligmeddig tisztességes munkabérekért, hanem az egyes uszitók által félrevezetett gyárosok elbizakodottságával és a szakszervezet megsemmisitésére irányuló törekvéssel szemben is kénytelenek harcolni, az 1905 junius hó 7-én ülésező budapesti szervezetek vezetőségei kimondták, hogy a vasmunkások ügyét magukévá teszik, a sztrájkolókat nemcsak erkölcsi, hanem a legmesszebbmenő anyagi támogatásban is részesitik. A támogatás abból áll, hogy a szabad szervezetek akár kölcsön, — akár ajándékképen, nagyobb összegeket bocsátanak a sztrájkolók rendelkezésére. Ezenkivül kötelességévé teszik Magyarország összes munkásainak, hogy mindaddig, mig e sztrájk tart, hetenként egy koronát fizessenek a harcban állók segélyezésére.

A szervezetek vezetőségei ama meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy kellő támogatás mellett a sztrájkolók hetekig, sőt hónapokig birják ki a küzdelmet. Fölhivják tehát a munkásokat, hogy jogos követeléseiktől semmi körülmények között se álljanak el.

A vezetőségek végül kijelentik, hogy ha a vas- és gépgyári munkások helyzete megköveteli, nem riadnak vissza az általános sztrájk alkalmazásától sem.

Ezzel a határozattal a sztrájkban nagyjelentőségü fordulat állott be s a gyárosoknak meglehet Budapest munkásságával kell megbirkozniok.

Ez ügyben az Északi főmühely munkásai pénteken este, a Nyugoti mühely munkásai kedden este nyilvános gyülést tartanak. Készüljetek munkástársaink!

---

már javában markolászszák egymást, körülöttük a báli nép, nézi nagy megelégedéssel a tusakodást. Alig tudják szétválasztani a legényeket az elvtársak.

— De az áldóját a világnak! — káromkodnak és a rendezők vasmarkából ki akarják magukat szakitani.

Hirtelen azonban Dongó Balázs közéjük áll. A parasztvezérnek nagy a tekintélye, a két legény lehajtott fejjel hallgatja.

— Halljátok-e! ide figyeljetek, amig szépen mondom. Hát azért jártok az egyletbe, hát azért fogadtatok testvérséget? Ez az emberség? Becsületes ember igy állja a szavát? Van minékünk elég ellenségünk, mért áhitozunk egymás vérére? . . . Na, béküljetek ki már . . .

— Ugy van! Ugy van! Hej, de helyesen beszél! — kiabálják össze-vissza.

Imre meg Péter lassan emelik fel a földről tekintetüket. Gondolkodnak és hirtelen Peták Zsuzsi képe, gömbölyü alakja elmosódik emlékezetükben, a vezér szavából, az elvtársak helyesléséből a testvériséget értik meg; a testvériséget, amelyet az egyletben hallanak, könyvekből kiolvasnak, kint a mezőn, a verejtékes munkában megtanulnak, amelyhez becsületüket, szegénységüket kötötték.

Megfogadják az okos szót, nyujtják egymás felé a kezüket:

— Ehun-e, testvér!

KÜLFÖLD.

A fogyasztási szövetkezetek Németországban. A németországi szakszervezeteknek Kölnben megtartott kongresszusán szóba kerültek a fogyasztási szövetkezetek is. Tiz év alatt a fogyasztási szövetkezetek tagjainak a száma 144,000-ről több mint 1 millióra szaporodott. Az utolsó esztendőben az összes németországi fogyasztási szövetkezeteknek az üzleti forgalma mintegy 250 millió márkára rugott, a tagoknak nyereségrészesedésképen pedig összesen 20 millió márkát téritettek meg. Hasonló arány alapulvételével a mi Konzumunknak két és fél millió korona évi forgalom mellett *kétszázezer koronát* kellene visszatéritenie nyereségrészesedés cimén a tagoknak. *Legalább* enynyit, de a viszonyok figyelembevételével még többet. Mert a német számadat az összes szövetkezetekről szól, tehát a mostoha viszonyok között lévőkről is, mig a mi Konzumunk a lehető legkedvezőbb viszonyok között fejthetné ki müködését. Továbbá Németországban a fogyasztási szövetkezeteknek a hatóságok részéről mindenféle akadékoskodásban van részük és magas adóval vannak sujtva, mig a mi Konzumunk nemcsak hogy adómentességet élvez, de nagymérvü szállitási kedvezményben is részesül. Eszerint még többet kellene a tagoknak visszatéritenie, mint 200,000 koronát. És hogy van az mégis, hogy a német szövetkezetek olyan fényes eredményeket mutatnak föl, a mienk pedig olyan gyalázatosan szegényest. Azért, mert a németeknek nincs Prehhofferük és Ölhofferük, mi pedig meg vagyunk velük áldva.

Csak jussanak többségre a szervezett vasutasok bizalmi emberei a Konzum igazgatóságában, ezt az intézményt is a fejlődés olyan magas fokára emelik, amilyenen a müvelt Nyugat szövetkezetei állanak!

A német szakszervezetek fejlődése. A napokban volt Kölnben a német szakszervezeteknek országos kongresszusa. A beterjesztett jelentésekből fényes képe tárul elénk a német szakegyesületek óriási föllendüléséről és hatalmas erejéről. A tagok száma az utolsó tizenegy év alatt ötszörösére szökött föl és a szervezetek pénztári állománya a mult év végén huszszorosa annak, ami 1893-ban volt.

A következő táblázat, melyet a vezérbizottság jelentése tartalmaz, mutatja legjobban a németországi szakszervezetek rohamos fejlődését.

Év	Központi szervezetek	Taglétszám évi átlagban összesen	ebből nő	Helyi szervezetek taglétszáma	Összesen	Központi szervezetek pénztári állománya márka
1893	51	223530	5384	6280	229810	800579
1894	54	246494	5251	5550	252044	1319295
1895	53	259175	6697	10781	269956	1640437
1896	51	329230	15265	5858	335088	2323678
1897	56	412359	14644	6803	419162	2951425
1898	57	493742	13401	17500	511242	4373313
1899	55	580473	19280	15946	596419	5577547
1900	58	680427	22844	9860	690287	7745902
1901	57	677510	23693	9360	686870	8798333
1902	60	733206	28218	10090	743296	10253559
1903	63	887698	40676	17577	905275	12570972
1904	63	1052108	48604	20685	1072944	16109903

Ezzel még nincs a modern alapon álló német szakszervezetek ereje teljesen föltüntetve. Hozzájárul ezekhez a számokhoz még a helyi szervezetekhez tartozó tagok száma, amely mintegy negyed milliót tesz ki, ugy hogy bátran lehet egy millió háromszázezerre tenni a gazdaságilag szervezett munkások számát Németországban.

A kölni kongresszus hat napig tartott és a legtöbb időt természetszerüleg az agitáció és a szervezetek továbbfejlődésének kérdése vette igénybe.

Ujabb engedmények az olasz vasutasoknak. Pár napja osztották szét a kamarában a vasut-ügy uj szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat 86 szakaszból áll. A javaslatokban több olyan dolog van, amit a vasutasok a sztrájk alkalmával követeltek. A javaslat létesit egy *nyugdij-pénztárt*, amint a vasutasok követelték, továbbá szabályozza a *mellékjövedelmet*, amely évente 1 millió lira javitást jelent a vasutasokra nézve. A szolgálatban legöregebb alkalmazottak 1.900,000 lira *javitást* kapnak, amely évről-évre emelkedni fog egész 3 millió liráig. Sztrájk esetén biróságot hivnak egybe, amelynek *5 tagja a munkások, 5 a vasuti vezetőség kebeléből* fog állani és amelyet általános

szavazati jog alapján állitanak össze. Ez a tiz együtt választ egy elnököt és egy alelnököt. Ha nem tudnak megegyezni, akkor az elnökséget a szenátus, a kamara és a római semmitőszék elnökei jelölik ki. A sztrájk tehát mégsem folyt le eredménytelenül, hanem nagyban előmozditotta a kormánynak kissé makacs belátását. — Junius 15-én összeül a szervezett vasutasok országos kongresszusa, amely tárgyalni fogja az engedményeket.

Európa szakmabelileg szervezett munkásainak számáról érdekes kimutatást közöl az a vaskos jelentés, amelyet *Legien*, a nemzetközi titkárság vezetőjz bocsájtott közre röviddel ezelőtt. Némely országból hézagosak a beküldött tudósitások, más okból pedig csak 1902-re vonatkoznak, a legtöbbje azonban a szervezetek állását az 1903. év végén tünteti föl. Fogyatékosságuk dacára a beérkezet tudósitásokból a következő hatalmas képe domborodik ki az Európa egyes országaiban levő szakszervezetek taglétszámáról:

Ország	Tagok száma	Ebből női tagok
Anglia	1.922,780	120,078
Németország ...	1.276,831	47,938
Ausztria	177,582	12,063
Dánia	86,324	7,043
Svédország ...	80,000	3,750
Spanyolország	58,000	?
Magyarország ...	41,138	2,823
Norvégia	15,998	269
Szerbia	3,500	?

A magyarországi szám 1903-ra vonatkozik. Azóta a magyarországi szakszervezetek örvendetes fejlődése megszakitás nélkül haladt előre, ugy hogy 1905 közepére bátran lehet 60,000-re tenni a magyarországi szakszervezetek tagjainak a számát.

Nyugbérpénztári ügyek.

A németek nagy költője azt mondja, hogy a bünnek az az átka, hogy mindig ujabb bünöknek válik kutforrásává. Teljes mértékben áll ez a költői igazmondás a mi nyugbérpénztárunkra. Nem volt az egész «jóléti» intézmény egyéb, mint porhintés a közvélemény szemébe és ujabb megterhelése a Máv. munkásainak és ideiglenes alkalmazottainak, amely annál kinosabban és keservesebben sujtotta őket, mert a segitség ürügye alatt rótták rájuk.

A nyugbérpénztár életbeléptetése és a homályos alapszabályok magyarázata azután teljessé tették az igazságtalanságot. Bizonyitéka ennek a következő jogos és méltányos panasz, amelyet a nyugbérpénztár tagjai küldöttek be lapunknak:

Midőn az elmult évben a nyugbérpénztár alapszabálya előttünk ismeretes lett, nyomban kimondottuk, hogy ez minden, csak nem «jóléti» intézmény.

Birálat tárgyává tettük az egészet és megmondottuk a többek között azt is, hogy e pénztár tagjai rabszolgákká sülyesztettek, mert «büntetésből való elbocsájtás» esetén a munkájukon kivül a befizetett járulékaikat is elvesztik. Elmondottuk, hogy az alapszabály hézagos, hiányos és lehet majd odafent «magyarázni», ahogyan csak nekik tetszeni fog. Igazságtalannak tartottuk azt is, hogy egy része a munkásságnak 30, a másik része, ki ugyancsak a Máv. szolgálatában van, 40 év után lehet nyugbérjogosult.

Hogy mennyire igazunk volt, arra sajnos, nagyon sok példával szolgálhatunk. A munkanélküliség nagy, sok ember van, ki hatalmas protekcióval kopogtat a vasuti üzem kapuin. Miután a létszám mindenütt teljes, a «büntetésből való elbocsájtás» mindennapi dolog. Bizonyára senki sem kifogásolhatja, ha a vasut valakit tényleg azért bocsájt el, mert valami *bünt* követ el, de csak azért, hogy egy protekciósnak helyet csináljanak, «büntetésből» elbocsájtani valakit, az még se járja.

Hogy mennyire lehet «magyarázni» az alapszabályokat, azt bizonyitják a kerületi bizottságok határozatai. Ahány bizottság, annyiféle határozat.

Az alapszabály ugyanis a *mühelyi munkások*, mozdony-, vonatkisérő és kocsirendező személyzetre kimondja, hogy 30 év után nyugbérjogosult. Aki ezen fogalom alá nem sorolható, 40 évi tagság után érheti el teljes nyugbérét. Miután minden mühelyben sok a segédmunkás, azonkivül a mühelyi irodákban napidijas stb. van, az alapszabályok értelmében fel kellett őket venni a 30 év utáni nyugbérjogosultak közé. Ez rendben volna és ezt a beválasztott tagok részéről a felvételnél mindenkinek csak támogatni kellett.

Furcsa azonban az, hogy a nyomdai alkalmazottak, vagy a napidijasok, mert az igazgatóságnál, vagy az ü. v.-nél vannak alkalmazva, 40 év után jogosultak a nyugbérre.

A központi bizottság, mely hivatva van az alapszabály körül felmerülő kétes esetekben végérvényesen határozni, összeült és magyarázta az alapszabályt olyanformán, hogy a mühelyben alkalmazott segédmunkásokat megfosztotta jogaiktól, amennyiben kimondotta határozatilag, hogy az a kedvezmény, hogy valaki 30 év után nyugbérjogosult legyen, nem a *mühelyi*, hanem ipari munkást illeti meg.

Ezen magyarázat után azt hinné az ember, hogy a központi bizottság legalább a saját maga által hozott határozatait respektálja. Dehogy.

Egyes állomásokon alkalmazott ipari munkásokat mühelyi ipari munkásoknak ismert el, de a pályafentartás összes ipari munkásai, éppen ugy mint azelőtt, 40 év után érhetik el a teljes nyugbérjogosultságot.

Ezek a panaszok oly nyilvánvalóan jogosultak, hogy méltán csodálkozni lehet azon, hogy a Máv. intézősége szinte tervszerüen rontja és rosszabbitja azt az édes-keveset, amit a nyugbérpénztár nyujt. Az a kivánsága a sujtott nyugbérpénztári tagoknak, hogy ők is 30 év alatt érjék el a nyugbérjogosultságot, igazságos és méltányos. A Máv. igazgatóságának igazán nem áll érdekében, hogy a létező nagyfoku elkeseredést és elégedetlenséget még tetézze az ilyen értelmetlen igazságtalanságokkal.

Ajánlatos lesz sürgősen segiteni az ecsetelt bajon, különben végleg az érdekelt Máv. alkalmazottak gyülöletébe és megvetésébe ful az egész «jóléti» intézmény.

Gyülési tudósitás.

Szombathely. A Máv. szombathelyi mühelyében a munkások már régi időktől fogva némán szenvedtek és szótlanul cipelték rabláncaikat. Amióta azonban a Magyar Vasutas által a felvilágositás munkáját végezzük, mindinkább szaporodott ott is azoknak a száma, akik bilincseiktől szabadulni akarnak. Már szervezkedésünk kezdetén volt sok munkás, ki velünk érzett, de cselekedni nem mertek, mert mint mindenütt, ugy itt is volt és még van Judás, ki 10 krajcár javitást árulás révén akar elérni. A nyomoruság által hajtva, kimondották végre az itteni munkások, hogy cselekedni kell.

Elhatározták egy *nyilvános vasutasmunkásgyülés* megtartását, ahol a központi szervezőbizottság egy tagja ismertette azon utat, melyen a szombathelyi munkásságnak is haladnia kell, ha helyzetén javitani akar. *288 aláirással* ellátott iven megbizták *Fabos* Vendel, *Péntek* András és *Kollár* Mihály vasuti munkásokat egy nyilvános gyülés bejelentésével, kijelentve, hogy ha nekik valami kellemetlenségük lenne, értük *készek mindenre*. A gyülés előtt két nappal egy áruló révén a mühelyfőnök megtudott mindent. Megindult a nyomozás, a kihallgatás, a jegyzőkönyvfelvétel, de miután a munkások mindnyájan szolidárisak voltak és egyformán «vallottak», nem tudott a főnök ur mást tenni, minthogy elutazott Pestre, az igazgatóságnak jelentést tenni. Hogy milyen tanácsot kapott, azt nem tudjuk. De miután visszajövet az orra nagyon megnyult, hiszszük hogy a tanács nem volt valami kielégitő.

A gyülés bejentését a hatóság tudomásul vette és e hó 4-én, d. u. Szőke Földi sörháza kerthelyiségében meg is tartották. Dacára annak, hogy szombaton este 6 órakor a gyülés betiltása lett hiresztelve, mégis *minden meghivó nélkül* megjelentek majdnem az összes mühelyi munkások. Képviselve voltak szép számmal a többi szolgálati ágak is. *Megjelent és mindvégig jelen volt Nádas Róbert felügyelő, mühelyfőnök ur is az összes mérnökökkel.* A gyülés elnökei voltak: *Fabos* Vendel, *Funovits* Ferenc, *Unger* János. — Jegyzők: *Horváth* Károly, *Schvarcz* Kálmán és *Kummer* Ferenc, mindannyian vasuti munkások.

Előadó: *Farkas* Izor munkástársunk volt, kit a jelenlevők mindvégig nagy figyelemmel hallgattak meg. Beszédében kitért a szombathelyi állapotokra is, miközben a mühelyfőnök ur nagyon izgett-mozgott, aminek nagyon örülünk, mert erős a meggyőződésünk, hogy ez a munkásság javára fog vállni. A famunkások helyzetére tért ki azután Farkas, akiknél az egyezményes árakat annyira redukálták, hogy a legnagyobb barmolás mellett sem lehet 50 százaléknál többet keresni. Beszélt ama rokkant munkások helyzetéről, akik ugyancsak a szombathelyi mühelyben azelőtt 1 frt 80 kr. *alapbér* mellett voltak alkalmazva és 30 évi szolgálatuk elismeréséül most 1 frt 20 kr. napibér mellett gyapotot tépnek. A szabadjegyek kiadása körüli visszaélést is szóvá tette, beszélt a pályamunkások helyzetéről, melylyel külön fogunk lapunk legközelebbi számában foglalkozni. A szervezkedés célját és fontosságát fejtegetve végül, a jelenlevőket összetartásra, küzdelemre szólitotta fel, mire a gyülés lelkes hangulatban véget ért.

Reméljük, hogy a szombathelyi derék munkástársaink példáját a többi vidéki városok vasuti munkásai is követni fogják és rövid időn belül nyilvános gyülésen fogják ismertetni panaszaikat és óhajtásaikat. A szombathelyi példa a bizonyitéka annak, hogy testvéri összetartással a gyülekezés szabadságának polgári jogát ők is megszerezhetik maguknak. De azt hiszszük, nem áll a Máv. igazgatóságának sem érdekében, hogy a gyülekezési jog és szólásszabadság törvényellenes elnyomásával arra kényszeritse alkalmazottait, hogy *titokban* és *ellenőrizetlenül* szervezkedjenek. Meggyőződésünk az, hogy nemcsak a munkásoknak, de a Máv. intézményének az érdekében fekszik az, ha az alkalmazottak a nagy nyilvánosság előtt adják elő panaszaikat és kivánságaikat, ugy hogy mindenki könnyen állást foglalhat velük szemben.

Szombathelyi munkástástársainkat szivből üdvözöljük, hogy megadták a kellő utmutatást és megtörték a jeget. Nem kételkedünk benne, hogy a vasárnapi gyülés fölvilágositó hatása alatt hü és összetartó tagjai lesznek az igazságért küzdő vasutas-szervezetnek.

Azt pedig ne feledjék el Szombathelyen se, egyebütt se, hogy ezidőszerint csak az lehet a szervezet tagjává, aki a *Magyar Vasutas* előfizetője. Tegyék meg mindenütt barátaink a kötelességüket!

148

A Máv. mostoha gyermekei.

Nagy az elkeseredés az egész vonalon. Nem is csoda, mert a legbutább embernek is szembeötlik az az esztelen, minden rendszert nélkülöző elbánás, amiben a Máv az alkalmazottjait részesiti. De menjünk sorjában. Lapunk hasábjain, gyüléseinken feltártuk, minő viszonyok között élnek a különböző szolgálati ágaknál alkalmazott munkások. Szervezkedésünk megteremtette a gyümölcsét, mert a fiókmühely munkásai részére az igazgatóság megadta a régen követelt pótbért. De csak a kézmüvesek részére. Hogy miért éppen csak a kézmüvesek, azt nem tudná még a rendelet értelmi szerzője sem megmondani. Hát az a sok géptisztitó és kazánmosó, ki a fütőházakban éhbérért dolgozik, azoknak nem épen ugy drágult meg az élelmiszere, lakása, ruhája és mindene, mint a kézmüvesé? Vagy talán olyan jól vannak fizetve eme munkások, hogy nem kell nekik fizetés-javitás? Dehogy!

Dacára annak, hogy a *legpiszkosabb* munkát végzik, ruhát háromszor is kell változtatniok, munkaidejük a fiókmühelyi főnökök kedvétől függ, dolgoztatnak velük barom módra, és mégsem keresnek annyit, mint amennyi a mindennapi kenyérre szükséges. Éppen igy áll a dolog a szénlerakóknál is és a mühelyi napszámosoknál. Nyomoruság és éhbér a munkájuk jutalma.

A pályafentartási munkásokra meg pláne nem is gondol a Máv. bölcs vezetősége. Elküldik ők t vonalra, árokpartokon hevernek éjszakára, haza nem mehetnek, de pótlékot a vonali munkákért nem adnak, a tulórákat nem fizetik. A napibérük általánosságban olyan gyalázatosan alacsony, hogy az utolsó kócos is jobban fizeti a munkását. *Szombathelyen* pl. télen 80 kr, nyáron pedig 1 frt 60 kr a legjobb és 10—15 éves ipari munkás fizetése, mert elképzelhető, menynyit fizetnek a pályamunkásoknak. A rendes munkaidő itt is, mint mindenütt, attól függ, hogy mikor megy vonat. Ha éjfélkor érkezik, ugy hajnalban kell indulni, azért pótlék soha sem jár, sem a pálya-, sem pedig az ipari munkásnak.

Itt van pl. a *k. p. u.* müszaki kocsihivatal, hol vagy 50 iparos van alkalmazva. Három hónap előtt végre megkapták a pótbért, mely valóban rájuk fért. Vannak ugyanazon k. p. u. müszaknál légszesz-szabályzók, villanyszerelők, westing-lakatosok, akik azért, mert az üzletvezetőségnél lesznek elszámolva, nem kapták meg a pótbért. Már most kérdjük a t. igazgatóságot, hogy ha a büntetés kiszabásánál, a munka hajszolásánál, a fizetésnél és a javitásnál a müszaki kocsihivatalhoz tartoznak, igazság-e őket igy kijátszani?

Van itt még vagy 240 kocsitisztitó munkás, kiknek 50 százaléka a tuberkulózis csiráit hordja magában, amelyeket az egész országból idecipelt kocsiseprése és általános tisztogatása alkalmával magukba szivnák. És ha nézzük, hogy ily piszkos és veszélyes munkáért mi a fizetésük, hát valóban elszomoritó. A tisztitók 40 százalékának 2 K, a többi 2·20 K, 2·40 K a bére és csak azok, kik már 15—20 évet, azaz egy emberöltőt töltöttek ily lélekölő munkával, kapnak 2·60 K, 2·80 K-t.

Volt ugyan ezelőtt 4 éve hozzá 25—30 százalék, *de azt érthetetlen okból elkobozták.* A fizetések 4, 5 év óta nem hogy elő-, de tetemesen visszafejlődtek. Igen ám, de ha ezen csekély fizetést is egészben kapnák kézhez, még türhető volna. De ebből még levonnak birságot, betegpénzt, nyugbért és tudja az ördög, még mit nem, ugy hogy mikor elsején vagy 15-én azon silány fizetést kézhez kapják, alig maradt pusztán száraz kenyérra való. A hust csakis vasárnap szabad enni, azt is kis darabkát, mert nagyobbra már nem telik.

Küldtek már kérvényt az igazgatósághoz, melyben hivatkoztak arra, hogy a többi alkalmazottak kaptak drágasági-pótlékot, tehát ők is kérik azt. De a kérvény el sem jutott rendeltetési helyére. Kilincseltek a főnöknél, üzletvezetőségnél, de mindenütt azt a választ kapták, hogy nincs költségvetés, nincs pénz. Pedig ha beletekintünk a kocsitisztitásért fizetett összegek régi jegyzékébe, azt látjuk, hogy a nekik kifizetett bért kétszeresen is megkeresik.

Valóban méltányos volna már az igazgatóságtól, hogy ezen szegény emberekre is egy kicsit nagyobb figyelmet forditana, tekintettel a mostani roppant sulyos drágasági viszonyokra. Amidőn a háztur a lakbért, greizler a lisztet, a mészáros a hust, a hentes a zsirt mind felemelte, itt volna a legfőbb ideje, hogy az igazgatóság ezen szegény emberek napidijait is felemelje!

LEVELEZÉS.

Budapest. (*K. p. u. müszaki kocsihivatal.*) A remisben az udvari és termes kocsik istállójában két őr van alkalmazva. Az egyik éjjel, a másik nappal tesz szolgálatot. Négy évvel ezelőtt még csak voltak valahogyan, de azóta a Máv. bölcsesége ugy tett szociálpolitikai érzékéről tanuságot, hogy egyes helyeken *papiroson* 10 óra napi munkaidőnél többet nem tür meg, de csak a papiroson, mert tényleg többet dolgoznak most is, csak avval a különbséggel, hogy csak tiz órát számolnak el. Igy van itt is. Az őrök 4 év óta állandóan 12 órai szolgálatot teljesitenek, de érte csak 10 órát kapnak fizetve. Az egyik őr pl. 18 hónap alatt 928 óra tulidőt csinált, anélkül, hogy a tulidőért akár egy fillér kárpótlást is kapott volna. Pedig hát ezen szegény embereknek egy percnyi megállásuk nincs és nemcsak, hogy nyomoruságos bérük van, hanem még potyaszolgálatot is követelnek tőlük. Ha azután panaszra akarnak menni, mindég utjukat állja *Miczán* főkocsimester, főnöki tanácsadó.

Miczán ur! Saját érdekében felszólitjuk, hogy ha már nem akarja a munkásokat törekvéseikben támogatni, ne gátolja őket, mert ellenkező esetben el fogunk egyet-mást mondani, amitől alighanem kiveri a hidegelés.

Kelenföld. (*Raktári munkások helyzete.*) Ami a raktárakban történik, az már mégis egy kicsit sok. Semmi sem bizonyitja jobban, hogy az állam mint munkaadó még igavonó barmoknál is is kevesebbnek tartja a munkásokat, mint az az állapot, amely majdnem minden raktárban divik. Itt van pl. Kelenföld. A munkaidő reggel 6-tól este 11—12 óráig tart és érte a napi fizetés 1 K 60 fill., a legidősebb munkásoknak 2 K 40 fill. Ne hogy valaki azzal vádolhasson bennünket, hogy mi valamit elhallgattunk, ideirjuk, hogy az elmult hónapban tulidőzésért kaptak fizetést és pedig *egy egész hónapra 1 koronát személyenkint.* Hogy miért kell ezen munkásoknak este 11—12 óráig dolgozni, annak egyik oka az, hogy 3—6 munkás állandóan privát munkát végez a felebbvalók részére. Természetes, hogy raktári munkás cimen lesznek elszámolva, de állandóan kertimunkát stb. kell végezniök. Raktári munkások! Mikor értitek meg, hogy ezeken az állapotokon hogyan lehet segiteni? Csatlakozzatok egytől-egyig a szervezett vasutasokhoz. Tömörüljetek a *Magyar Vasutas* köré, amely panaszaitokat a napvilágra hozza, amely a nagy nyilvánosság elé terjeszti azt az emberhez nem méltó sorsot, amelyben senyvedtek. És ha mind egy erős táborba tömörültök, akkor, de csakis akkor lesz lehetséges igazaitokat diadalra vinni és emberhez méltó megélhetést szerezni nektek is, akik a Máv. szolgálatában testet-lelket ölő nehéz munkát végeztek.

Temesvár. (*Mühelyviszonyok*). Nemcsak a temesvári mühely munkásainak az érdeke, de a közérdek is erősen megköveteli, hogy behatóbban foglalkozzunk az ebben a mühelyben uralkodó viszonyokkal. Lehet, hogy a Központnak, a Máv. igazgatóságának és *Novelly* főfelügyelő urnak tudomása sincs arról, hogy mi történik a «perifériákon». Melegen ajánljuk hát, hogy figyelmesen olvassák át ezt a tudósitást és sürgősen tegyenek meg minden lehetőt a bajok orvoslására, még mielőtt az elkeseredés a temesvári mühely-munkások között még nagyobb fokra jutna és gyászos következményei még nagyobb arányokat öltenének.

A mühelyviszonyok visszásságának főoka *Szelhoffer* Károly főmérnök, mühelyfőnök urban rejli. Ez az ur beteg, nagy beteg. Azt mondják, olyan természetü a betegsége, hogy egész környezetére veszedelmes és közegészségi okokból is haladéktalanul izolálni kellene a szerencsétlen embert. De más okból is ajánlatos volna őt minél hamarabb a mühelyfőnöki teendők alól fölmenteni, amint alábbiakból ki fog tünni. Szelhoffer ur sokat időzik fürdőn. Két év előtt is 4 hónapig volt távol Temesvárról. Távolléte alatt mintha az összes mühelyi alkalmazottak szabadabban lélegzettek volna. A keresetük is jobb volt valamivel, mint azelőtt. Alig jött azonban haza a beteg főnök, a legelső dolga volt *az összes árakból* — a kicsinyekből és a nagyobbakból egyaránt — *tiz százalékot* levonni. Mintha a munkásoknak amugy is silány keresetéből kellene az ő fürdőköltségeit megfizetni. Az idén ismét hat hónapot töltött fürdőn. Hazaérkeztekor természetesen sietett átnézni a bérjavitási és a százalékkönyvet és hevesen kifogásolta azt a néhány fillérnyi bérjavitást, amit 10—12 munkás távollétében kapott. Kifakadt, hogy sehol sincs előirva a bérjavitás. Meg hogy miért adjon bérjavitást a munkásoknak, akik az emelt alapbér mellett is csak ugy 50 százalékot keresnek, mint a régi alapbér mellett. Ez a kijelentés teljesen rávall a főmérnök ur gondolkozásmódjára. Ő tehát ugy képzeli a bérjavitást, hogy a fölemelt alapbér mellett is csak annyit, vagy talán még kevesebbet keressen a munkás, mint a régi alapbér mellett! Mit szólna a mühelyfőnök ur ahhoz, ha ő is csak a papiroson lépne elő, a fizetése azonban a régi maradna?!

A munkások bőrén gyakorolt zsugoriséggal akarja — ugylátszik — Szelhoffer ur ellensulyozni azt a körülményt, hogy fizikai okokból is teljesen képtelen betölteni hivatását. Az már aligha járja, hogy egy főnök minden 4—5 nap egyszer jön ki, akkor is csak egy órára a mühelybe, a többi időt otthon tölti. Két év alatt legalább 14—15 hónapon át nem tett szolgálatot, még most is haza kell vinni az iratokat aláirás végett.

A temesvári Máv.-mühelyben is bebizonyosodik egyébként, hogy a fejétől büdösödik a hal. A mühelyfőnök esztelen, kegyetlen magaviselete iskolát csinál az alantasabb kényurak között is. Amikor a fürdőzési idényben a mühelyfőnök hazaérkezésének az ideje közeleg, a müvezetők kijelentik, hogy többet, mint 50 százalékot beadni nem szabad, mert azt a főnök ur nem türi. És ha mégis akad egynéhány, aki 70—80 százalékot ad be, a müvezetők mindenféle ürügy alatt levonást eszközölnek, hogy 50 százaléknál több ne legyen.

Megesett, hogy Szelhoffer ur utolsó fürdőzése alatt egy mázoló munkástársunk alapbérét 3 K 20 fill.-ről 3 K 40 f.-re emelték. Ez ellen szörnyen kirugott a beteg ember s kijelentette, hogy «egy mázolónak nincsen szüksége olyan *nagy (!)* napibérre. Azonkivül egyszer s mindenkorra megtiltotta, hogy távolléte alatt *bárki is bérjavitást kapjon.*

Ilyenek a mühelyviszonyok, amelyeket Szelhoffer ur megteremtett. Nagy keserüség, nagy nyomoruság a következménye ennek a rendszernek. De még egyéb is. A mühelymunkások nagy többségének olyan elviselhetetlen a helyzete, hogy rövid idő alatt *tiz Máv. munkás volt kénytelen fölmondani* és jobb hazát, kevésbé mostoha sorsot és em-

bersége sebb munkaadót keresendő, **kivándoroltak Amerikába!**

Szelhoffer urnak méltó tanitványa, aki még a mesteren is tultesz, *Hevesi* Károly müvezető. Sok tisztséggel áldotta meg az Uristen, de kevés tehetséggel és még kevesebb belátással. Fényező-, mázoló-, betüiró- és kárpitos-müvezető egy személyben. Kvalifikációja erre a négyes tisztségre az, hogy egyikhez sem ért semmit. Még nem is olyan régen kocsitisztitó volt, egyszerre azután müvezető lett. Az erre való érdemeket ugy szerezte meg, hogy felesége — állitólag — a főnöknél valaha szolgáló volt. Most pedig azzal szerez babérokat, hogy irgalmatlan levonásokat eszközöl a munkásoknak amugy is igen szükös keresetéből. *Egyedül ennek az embernek az osztályából az utolsó 6 hónap alatt hat ember vándorolt ki Amerikába.*

Ilyenek a viszonyok a Máv. temesvári mühelyében. Ha az országgyülésen és a sajtóban kutatják a döbbentő arányokban növekedő kivándorlás okait, ne keressék azokat olyan messze. Rámutattunk a temesvári mühelyviszonyokra, amelyek azt a szégyenletes tényt deritik ki, hogy *maga a magyar állam mint munkaadó kergeti a kivándorlásba a saját munkásait.* Budapesten is Temesvárott is, egyebütt is. És ha meg akarják szüntetni a kivándorlás okait, szüntessék meg legelőbb az állami üzemekben. Küldjék Szelhoffer urat penzióba, legyen beteg a saját bőrére, de ne a munkások rovására!

VEGYESEK.

Fölszólitjuk a szervezett vasutasokat, hogy tömegesen lépjenek be a Konzumba. Szükség lehet rájuk rövidesen és ők is hasznát fogják látni a fogyasztási szövetkezetnek, mihelyt rend és tisztesség fog ott uralkodni.

Felszólitás. A vasuti munkások országos szervező-bizottsága felszólitja *Csorba György* pécsi mühelyben levő betüirót, *Palaics Gyula* debreceni mühelyben levő kovácsot, *Bogdány Lajos* nyugati mühely G/2. osztályában levő lakatost, hogy munkástársaink által átadott pénzt a szervezet pénztárába legkésőbb f. hó 15-ig beküldjék, mert ellenkező esetben, más uton fogja azt a szervezet behajtani.

INNEN-ONNAN.

A hajtány áldozatai. A Boszniában levő *Ivan* állomáson május 31-én bérfizetés volt, amelyre a 12 kilométernyi környékből behivták az összes munkásokat. Fizetés után egy csoport, amely vezetőből és 11 munkásból állott, az állomásról hajtányon Rastelica állomásra indult Esni kezdett az eső s a kocsi a lejtős uton nagy gyorsasággal haladt előre, ugy hogy a fékező alig birt fékezni. A nedves vágányok miatt a fékezés mind nehezebb lett s egyik görbületnél a szédületes sebességgel rohanó kocsi kisiklott. Mind a tizenkét munkás nagy ivben rendült kifelé a kocsiból. Két munkás, akinek feje hasadt szét, nyomban meghalt, négy pedig néhány órai szenvedés után lehelte ki lelkét. Egy hetedik munkás kórházba való szállitása közben halt meg. A szerencsétlen halottak valamenynyien családapák voltak.

A vasutasok sorsa. Halálos végü szerencsétlenség történt e hó 4-én a *füzesabonyi* vasuti állomáson. Egy *Gulyás* János nevü munkásember a vonat kerekei alá került és sérülései következtében rögtön meghalt. A szerencsétlenül járt munkásember a füzesabonyi állomáson volt alkalmazva, mint munkás. Az emlitett nap délután épen a sinek között dolgozott, miközben nem vette észre, hogy a fütőházból egy motoroskocsi közeledik feléje. Ennek a motoroskocsinak a vezetője, mert a kocsit csak a külső sinekre akarta kifuttatni, egy társával beszélgetve állott a kocsiban s ő sem vette észre a közelben dolgozó Gulyás Jánost, akit munka közben a kocsi elütött. A szerencsétlenül járt ember egész testével a kerekek alá került s a kerekek darabokra szakgatták. A szerencsétlenséget csak a kocsi zökkenése után vették észre, de már akkor nem lehetett segiteni a bajon. Gulyás János nagy családot hagyott maga után.

Aknaszlatináról jelentik: A *ferencbányai* üzemtelepen kedden délután szerencsétlenség történt. Az államvasut mozdonya ugynevezett «angoltolatás» közben elgázolta *König* Péter huszonnégyéves kisegitő vasuti fékezőt, akit sulyos sérülésekkel huztak ki a vonat kerekei alól. Halkokolva vitték a máramarosszigeti vármegyei közkórházba. Életben aligha marad.

A motorkocsik fejlődéséről. A német gépészmérnökök egyletében *Isendahl* mérnök számos vetitett képben bemutatta a gépkocsik fejlődését. Szerinte nem kevesebb, mint öt ország verseng az automobilizmus anyaországának tisztségéért. Az angolok arra hivatkoznak, hogy az ő utcáikon futott végig az első gőzkocsi; a franciák Cugnot tüzértisztet emlegetik, mint az első gőzkocsi megalkotóját; Bécsben a mult század 60-as éveiben Siegfried Marcy ment először végig az utakon, mig az amerikaiak Saldent tekintik az automobil alkotó atyjának. Valóban azonban Németországot kell a modern automobil anyaországának tekinteni, mivel csak *Daimler* Gottlieb cannstatti mérnöknek sikerült a gyors benzinmotor felfedezésével oly életképessé és fejlődésképessé tenni e közlekedési módszert. Daimler először 1965-ben tünt fel egy gyorsjárásu benzinmotorral hajtott kerékpárral; ezt követte nemsokára egy közönséges kocsi, melynek hátsó kerekeit hajtószijak segitségével a beépitett motor hozta mozgásba. Daimlert rövid idő mulva Benz követte Mannheimban egy motorkocsival. Nevezetes az, hogy Benz is, valamint Daimler, azonnal a hütő szerkezetet alkalmazta kocsiján. A kis Benz-kocsik a fekvő motorral és nyilt hajtószerkezettel nagy tetszést arattak. Mig Daimler Németországban a kocsijait hátul álló motorral épitette, addig Panhard és Levaseuer más irányt követve, a 90-es évek elején a mai automobilok alapalakját alkották meg az által, hogy a motort a kocsi elején az első kerekek közzé helyezték el; egy hütőkészüléket alkalmazva a motor hajtóerejét kupos kapcsolással közvetitették és a kocsi hátrafelé való mozgását is lehetővé tették. Az első motorkocsik maximális sebessége 20—25 km. volt; az 1895. évben tartott versenyben a paris-bordeaux — párisi utvonalon a páris-bordeauxi ut megtételére 24 órára volt szükséges; 1904-ban azonban már csak 5 óra. Az automobil ily rohamos fejlődése dacára is a benzinmotorkocsik, mint a legegyszerübbek és kisebb üzemi költséget igénylők, örvendenek a legnagyobb pártolásnak.

Vasut a Mont-Blancon. Egy francia mérnök a közlekedési miniszteriumba legutóbb részletesen kidolgozott tervet nyujtott be a Mont-Blancra tervezett vasutról, melyhez a francia kormány elvi engedélyét már előzetesen megadta. A minisztérium a tervet véleményezés végett a Mont-Blancon levő csillagda vezetőjének és a lyoni egyetem geologiai tanárának adta ki, vajjon egyáltalában lehetséges-e a Mont-Blancra vasutat épiteni. Ezen szakértők véleményüket a mult hóban terjesztették a miniszter elé s beható vizsgálat és tanulmányozás után arra az eredményre jöttek, hogy a terv megvalósitható lenne. Arra a meggyőződésre jöttek, hogy a különféle tervek közül a pálya felvezetése a szavojai oldalról ütköznék a legkisebb nehézségakbe s hossza 17·6 km. lenne. A vasut villamos üzemü, 1·0 m. nyomtávolságu fogaskerekü vasutnak terveztetett, melyben az áramfejlesztéshez szükséges vizierőt az Arve hegyi patak szolgáltatná. A pálya Houches falunál kilencszáz méter tengerszin magasságban kezdődne és egészen 1235 m. magasságig lassan emelkednék, azután helyenkint az emelkedés 60 százalékos is lenne. Az első állomás Gross-Becharon terveztetett 2500 m. magasságban, a második állomás 3800 m. magasságban, ezután következik egy megállóhely 4300 m. magasságban, a harmadik állomás 4360 m. magasságban, hol a csillagvizsgáló intézet van. Ez Európának a legmagasabban fekvő lakott helye. A végállomás a Petits Rochers Rougesen terveztetett, honnét a Mont-Blanc csucsa csak 250 m. magasságban fekszik, ide kisebb sodrony-kötélpályák vezetnének fel, hol semmiféle épület sem állitandó fel, hogy e hely nagyszerüsége magányos jellegéből semmit se veszitsen.

Megleckéztetett pap. Egy angol lapban olvassuk a következő mulatságos történetet: Egy fiatal pár jelent meg egy lelkész előtt, szeretetben gazdagon, de pénzük nem volt. Nem tudták leszurni azt a pár ezüstöt, melylyel a lelkészt megfizethették volna és az az ember, akinek az áldása nélkül a házasságot meg nem kezdhették, keményszivü ember volt. «Ha nincs pénz, nincs esküvő», — mondotta a pap. A menyasszony gondolkozóba esett és aztán igy szólt: «Engedje meg, hogy hazamenjek szent atyám, majd elhozom a pénzt.» A tisztelendő ur megadta a szabadságot és a menyasszony elsietett. Csakhamar visszatért a szükséges shillingekkel és a szertartás megtörtént. Amikor ez megvolt, igy szólt a fiatal asszony: «Senkise támadhatja meg többé ezt az esketést?» «Senki», — felelte a pap. — «Ön se, szentatyám?» «Én se.» «Isten áldja meg szentatyám, itt van a zálogcédula, télikabátjáról, melyet az imént magammal vittem a sekrestyéből a zálogházba, hogy az esketési dijat megfizethessem.»

Az osztrák vasuti hálózat hossza. Az osztrák államvasutak hivatalos lapjának a kimutatása szerint Ausztria vasuti hálózata 1904 végén összesen 21,170·8 km, üzemhossza pedig 21,458·7 km. volt. A hálózat az 1904-ik év folyamán 164·6 km.-rel növekedett.

A hálózat kategóriák szerint igy oszlik meg:

Fő- és helyiérdekü vasutak:		
Cs. kir. államvasutak üzemében levő vasutak ...	12,260·0	7·6
Cs. kir. államvasutak idegen üzemben	105·5	7·5
Magánvasutak magánüzemben	8,156·1	3·3
Külföldi vasutak osztrák területen	99·4	—
Fő- és h é. vasutak összesen	20,621·0	184
	20,639·4	
Kisvasutak:		
Gőzüzemmel	66·0	1·1
Villamos üzemmel...	463·4	—
Kábelvasutak	0·9	—
Kisvasutak összesen	530·3	1·1
	531·4	
Főösszeg	21,151·3	19·5
	21,170·8	

Ebből a 21,171 kilométerből kettősvágányu összesen 3305 kilométer volt a mult év végén.

Az uj fogház. Fölépült az uj fogház.

— Na, Zsörtös uram — mondja a járásbiró a börtönőrnek — ez már aztán tisztességes, szép áristom, mi?

— Szép bizony, — felel az őr — parasztnak ez már nagyon is fajntos, ide inkább csupa olyan urak valók, mint a tekintetes járásbiró ur.

A Magyar Vasutas minden előfizetője peres ügyekben szóbeli vagy irásbeli **ingyenes jogi tanácsot;** a munka- vagy szolgálati viszonyból eredő peres ügyekben **ingyenes ügyvédi segélyt;** a szükséghez mérten *baleseteknél* vagy *halálesetnél* hátramaradottjai megfelelő **anyagi segélyt** kap; akik a vasuti szolgálatból távoznak, igényt tarthatnak **dijtalan munkaközvetitésre;** akiket mozgalmunk miatt *rendszabályoznak*, azokat kellő módon **segélyezhetjük.**

Vasutasok!

Hivatalnokok, altisztek, szolgák és munkások!

Támogassátok a saját lapotokat, a **Magyar Vasutast,** *gyüjtsetek előfizetőket, harcosokat és ne türjétek soraitokban azt, aki gyávaságból vagy butaságból elillan a küzdelemből és igy saját magának és összes társainak árulójává lesz!*

Testvéri üdvözlettel

az országos szervező-bizottság.

149

Pályázati hirdetés.

A MAGYAR VASUTAS nemrég uj cimfejjel jelent meg, amely azonban az országos szervező-bizottság véleménye szerint több okból nem megfelelő. Ez okból elhatározta a szervező-bizottság, hogy a lap feje megváltoztatandó.

Mivel pedig kartársaink közül számosan igen ügyes rajzoló, elhatározta a szervező-bizottság, hogy a *cimfej elkészitésére pályázatot hirdet*, amelyen részt vehet a Magyar Vasutas minden olvasója.

A pályázat feltételei a következők:

1. A lapfej 225 milliméter hosszu és 90 milliméter magas legyen.

2. Feltünő, egyszerü betükkel tartalmazza a lap nevét: *Magyar Vasutas*. Alatta, megfelelő helyen, kisebb betükkel ez a sor: *A magyarországi vasuti személyzet érdekeit képviselő közlöny.*

3. A lapfejen alkalmazandó rajz a lap hivatását jelképezze. Nevezetesen tüntesse fel azt, hogy ez vasutas-lap, amely a haladást tüzte ki célul és maga köré kivánja csoportositani a vasuti munkásokat és kinevezetteket egyaránt. Hogy ezt milyen módon kivánja feltüntetni, az a pályázó dolga. Szem előtt tartandó azonban, hogy a rajz egyszerü és világos legyen.

4. A pályázók terveiket *legkésőbb junius hó 15-ig küldjék be* jeligés boritékban a Magyar Vasutas szerkesztőségébe. Külön boritékban, amelyre ugyanaz a jelige irandó, küldjék be a pályázók nevüket és lakcimüket.

5. A legjobb terv beküldője egy évig ingyen kapja a Magyar Vasutast.

Reméljük, hogy rajzértő kartársaink teljes számmal részt fognak venni a pályázaton.

Az országos szervező-bizottság
mint
a Magyar Vasutas kiadója.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk legközelebbi száma pénteken, junius 9-én jelenik meg. Lapzárás kedden este. Amely küldemény azután érkezik hozzánk, csak a következő heti számba jöhet. Kérjük olvasóinkat, hogy a lapnak szánt közleményeket csak a papiros egyik oldalára és olvashatóan irják. Névtelen küldemények a papirkosárba vándorolnak. **A szerkesztővel értekezni lehet minden hét péntekjén este 5 és 7 óra között**

Alt Lajos müvezető *Északi főmühely.* Ön azt a kétes dicsőséget szerezte meg magának, hogy az Északi főmühely legnagyobb spiclijének mondják. Csak a legutóbbi időből is a következő esettel bizonyitják ezt: A fizetés alkalmával ott szaglászott föl és alá a kantinban és ha észrevette, hogy valamelyik munkás a másiknak pénzt adott át, nyomban kérdőre vonta, hogy az «micsoda gyüjtés». Ön valószinüleg tudja, s ha nem tudja, nyomatékkal figyelmeztetjük rá, hogy ehhez semmi, de semmi köze. Ne szaglászszon a munkások nyomában, mert ugy fordulhat a dolog, hogy megbánja — az orra. Talán még nem lett oly érzéketlen a józanság és igazság iránt, hogy felfogni ne tudná azt, hogy milyen erkölcstelen és megvetendő dolog, ha spicliskedéssel és árulkodással akar magának fölfelé érdemeket szerezni. Pedig — hej! — de sok bajuk és panaszuk van önnek és társainak is, amelyeket csak olyan módon lehetne orvosolni, amint a céltudatos munkások teszik.

Szóval: hagyja abba a megvetésre méltó spicliskedést, különben megeshetik, hogy a szerkesztői üzenetek rovatából a lap előbbkelő helyére jut a neve. A pontot pedig esetleg valamely elkeseredett, kemény ököl nyomja oda.

Mén az vigan. Még a bizottság nem határozott, de valószinüleg lesz.

Olyan fővárosi intézetet, amely müködését a jelzett irányban vidékre is kiterjesztené, sajnos, nem ismerünk. Tiltakozásukat — egyet a sokak nevében — e számban adjuk. Terjesszék minden erejükkel egyetlen fegyverünket, a Magyar Vasutast.

K. Miskolc. Nem érdemes legyekre ágyuval lövöldözni. Ezért nem is ajánlhatjuk, hogy a nagy nyilvánosság előtt tiltakozzanak a miskolci betegsegélyző-pénztári közgyülési kiküldöttek árulása és különösen Faragó urnak gyalázatos talpnyalása ellen. Más az orvoslás módja. Gondoskodni kell, hogy a jövő közgyülésre ne stréberek és talpnyalók kerüljenek ki a választásból, mint küldöttek. Ezt pedig csak ugy lehet elérni, ha fölvilágositják a kartársakat érdekeikről, ha időközben is szorgalmasan foglalkoznak a bsp. ügyeivel, ha minél többen csatlakoznak a céltudatos vasutas-szervezethez és olvasói, előfizetői lesznek a Magyar Vasutasnak, amely nem magántulajdon, hanem az összes szervezett vasutasok köztulajdona. Ne feledjék el: minden egyes ujabb előfizetője lapunknak egyszersmind ujabb harcosa is igazságos és jogos ügyünknek. És ha a nagy tömegeket a helyes érzés és meggyőződés hatja át, akkor hiába erőlködnek a Faragók és a Sárköziek, — az igazság győzelme biztositva van! Sziv. üdv.

L. E. Budapest. Csepürágás csupán az a sok «fényes nevü» politikustól származó, egyébként irgalmatlanul érdekes cikke annak a lapnak. Azoknak a «kiváló» politikusoknak halvány fogalmuk sincs arról, hogy mi fáj a vasutasoknak és mi az óhajuk, vágyuk. Az egész nem egyéb szimpla parasztfogásnál.

Dáczia. A Konzum tagja lehet mindenki, ki a Máv., vagy a m. kir. posta és távirda szolgálatában van alkalmazva. Belépés a következőképen történik: Jelentkezik azon hivatalnoknál, ki az üzletrésznek levonásával, esetleg jancsi pénz kiosztásával meg van bizva. Kiállittat magának egy belépési nyilatkozatot. Ha önöknél ilyen hivatalnok nem volna, jelentse be belépését közvetlen a m. kir. alkalmazottak fogyasztási szövetkezet igazgatóságának (Budapest, Izabella-utca 50.), irja meg egyszersmind, hogy hány üzletrészt akar jegyezni. Egy üzletrész 20 K, ami tiz havi részletben törleszthető. — Jogi tanács levélben.

Fiume Sziveskedjék agitációra felhasználni. Üdv!

Zólyomi fütőház Mi nem rajongunk a vasárnapi munkáért, még akkor sem, ha bármilyen százalékot is kapnánk pótbér cimén. A rendezéssel mi sem vagyunk megelégedve, hiszen kizárták belőle a segédmunkásokat, kit épen ugy sujt a drágaság, a magas nyugbérlevonás, házbér stb. Legközelebb erélyes akciót fogunk inditani és akkor majd a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó álláspontunkat is ismertetni fogjuk.

Sziszek. Elkésve érkezett.

Kiadóhivatali üzenet.

Felülfizetések. A *Rákospalota-Ujfaluban* 1905 junius 1-én rendezett tavaszi mulatságon felülfizettek: O. I. 10 f, Sz. I. 30 f, R I. 40 f, N. N. 40 f, N. N. 20 f, K.....n 1 K, N. A. 1 K.

A lap alapra fizettek: Előre 1·20 K, Kasztor 1·20 K, L. L. 20 f, I. M. 20 f.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**
Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Birauez Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 6—8

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

BUTOR. Ki jól és olcsón butort óhajt vásárolni, forduljon bizalommal a készitőhöz:
15
HAUPT A. kárpitos, diszitő és butoriparos, VII., Garai-u. 43.

Cimbalmok,

legujabb modellüek, kitünő zongora-hanguak, dupla acélszerkezetüek készülnek saját mühelyemben; **részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható**

AZ ÖNTANULÁSI CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanitó nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál
7 **Budapest, Erzsébet-körut 5.**
Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Világcikk! „RASOL" Kés nélkül borotvál!
Egészséges! Kellemes! 9 Olcsó!
Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2·40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvéttel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készitő:
„RASOL" vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.
Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője!
RASOLIN Hölgyeknek ajánlatos!
Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2·50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvéttel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készitő:
„RASOL" vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.
Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában VI., Király-utca 12. sz.